

Отже, власник земельної ділянки відповідно до чинного законодавства може здійснювати будь-які дії із земельною ділянкою в обсязі наданих йому правомочностей. При цьому, він зобов'язаний не заподіювати шкоди довкіллю, а також не порушувати права й охоронювані законом інтереси громадян, юридичних осіб і держави [5]. У разі якщо дії власника порушують правила добросусідства, вони мають припинитися, а збитки, заподіяні сусідам, підлягають відшкодуванню.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України: прийнятий 25 жовтня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Порушення правил добросусідства при користуванні землею. URL: <https://bilogirska-gromada.gov.ua/news/1618408242/>
4. Порушення правил добросусідства при користуванні землею. URL: <https://kozynska-gromada.gov.ua/news/1644329286/>
5. Добросусідство в земельному законодавстві. URL: <https://mykolaivska.land.gov.ua>.

Масловська Єлизавета Денисівна,

студентка 2-го курсу факультету

прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права Канівець Л. А.*

ЕКОЛОГІЧНІ ЗАГРОЗИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Повномасштабна війна Російської Федерації проти України може призвести до екологічної кризи. Дії держави-агресора є цілеспрямованим руйнівним впливом на українське довкілля та екосистему, а відтак і на здоров'я людей. Екологічна шкода є частиною світових екологічних проблем і неминуче вплине на глобальну ситуацію. Ось чому так важливо, на сьогодні, активізувати дослідження питань екологічних загроз в Україні у світлі нових викликів, обумовлених військовими діями, задля визначення можливих

шляхів мінімізації їх впливу, самозахисту і повернення до безпечних умов життєдіяльності.

За увесь період від початку повномасштабного вторгнення зонами активних бойових дій стали хімічні та металургійні заводи, нафтобази, склади небезпечних відходів і атомні електростанції. Багато з цих об'єктів пошкоджені або повністю зруйновані. Що становить реальну загрозу не лише Україні, а й природному середовищу усього світу. Дослідники звертають увагу на ймовірність створення транскордонної, глобальної загрози отруєння сірководнем внаслідок руйнування металургійного комбінату «Азовсталь» [1].

Пряму загрозу довкіллю становить також пошкодження енергетичних об'єктів, особливо ТЕС. Зокрема, пошкодження газових установок створює ризик потрапляння газу під високим тиском у навколишнє середовище, що призведе до виникнення пожеж у низці регіонів держави. Високий показник пожеж у лісі має наслідком створення небезпеки у зв'язку з викидами в атмосферне повітря шкідливих речовин, а також обумовлений тим, що гине дика природа. Як правило, пожежі мають місце у період розмноження тварин. При цьому страждають і птахи, а саме порушуються транснаціональні перельоти перелітних птахів.

Особливу небезпеку для довкілля представляє диверсія на очисних спорудах, що може призвести до потрапляння неочищених стічних вод у р. Дніпро. У теплі періоди це може призвести до поширення інфекційних захворювань і неможливості людей використовувати поверхневі води. Можливим виходом із ситуації є запозичення досвіду інших країн світу щодо впровадження підземного водопостачання. Завчасна реалізація таких заходів сприяла б тому, що ланцюжок забруднення не дійшов би до кранів у кожній українській оселі.

Російські військові створюють не тільки техногенні та екологічні катастрофи, а й руйнують природні території, що забезпечували середовище існування рідкісних видів рослинного та тваринного світу, що знаходяться під загрозою зникнення [2]. Особливо небезпечною є загроза, пов'язана зі знищенням особливо охоронюваних територій та об'єктів. Дослідники відзначають про фактичне ведення бойових дій з боку російських військових на території 900 об'єктів природно-заповідного фонду, що охоплюють площу 1, 24 мільйона гектарів, що становить приблизно третину площі природних заповідників України. Близько 200 територій Смарагдової мережі знаходяться під загрозою знищення, займаючи площу 2, 9 млн. га [3].

Те, що сьогодні відбувається в Україні, є екологічною і гуманітарною катастрофою. У результаті близько третини сільськогосподарських угідь можуть бути визнані непридатними для ведення сільськогосподарської діяльності через забруднення паливом та через інші наслідки бойових дій. Дослідники усе частіше відзначають загрозу продовольчій безпеці, що може призвести до голоду.

Звісно, завдяки певному проміжку часу, що мине, здійсненню природоохоронних заходів, природним процесам оновлення довкілля, природне середовище у певній мірі відновиться. Однак суспільству ще тривалий час доведеться відчувати на собі тягар невинуватої військової агресії.

Для забезпечення нормативно-правового врегулювання питань, пов'язаних з визначенням збитків, їх пред'явлення агресору і, у подальшому, стягнення компенсації, прийнято низку нормативно-правових актів [4; 5]. Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України затверджено Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації. У цій постанові серед загалом визначених 18 напрямів шкоди та збитків передбачено: втрати лісового фонду, надр, акваторії; збитки, завдані природно-заповідному фонду, водним ресурсам та об'єктам водогосподарської інфраструктури; шкода, завдана земельним ресурсам, атмосферному повітрю.

На сьогодні, уповноваженими органами влади здійснюється документування усіх випадків екологічних правопорушень (злочинів) за наслідками збройної агресії Російської Федерації з метою подальшого відшкодування завданих збитків, в тому числі, і у міжнародних судових інстанціях. Наразі здійснюється робота щодо розробки плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Губарева В. Війна та довкілля: екологічні злочини Росії та як їх фіксувати. URL: <https://rubryka.com/article/war-and-environment/>.
2. Засядько Є. Місяць війни. Злочини проти довкілля. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/03/26/684714/>.
3. Лівіцька А. Півтора місяці війни: злочини проти довкілля. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/pivtora-misyaci-viyni-zlochiny-proti-dovkillya.html>.
4. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: постанова Кабінету

Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326. *Офіційний вісник України*. 2022. № 26. Ст. 1413.

5. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану: наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 4 квітня 2022 р. № 167. *Офіційний вісник України*. 2022. № 31. Ст. 1677.

Мельник Вероніка Миколаївна,
*студентка 2-го курсу магістратури факультету цивільної
та господарської юстиції Національного університету
«Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного,
земельного та екологічного права Платонова Є. О.

НОВЕЛИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕЛЕНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Питання нормального функціонування енергетичної галузі – одне із найголовніших на сьогодні в нашій країні, адже реалії показують, що труднощі, які виникли внаслідок повномасштабних воєнних дій, є особливо відчутними та серйозними саме для даної сфери. Пошкодження та знищення критичної інфраструктури, тероризм енергетичного сектору вплинули на більшу частину сфер життя кожного громадянина, виключенням не стала і відновлювальна енергетика.

Сфера відновлюваної енергетики мала стрімкий розвиток в період 2018 та 2019 років, однак вже третій рік поспіль знаходиться в стані кризи. Тим паче в умовах сучасності кризові тенденції навпаки набрали більших обертів, що зобов'язує законодавця безперервно стежити та контролювати ситуацію й, за потреби, вносити зміни в нормативно-правове регулювання. Сукупна потужність відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ) в нашій державі в період з 2018 по 2021 роки збільшилась учетверо – з 2, 3 ГВт до 9, 6 ГВт. У 2021 році частка електричної енергії сягнула 8, 1% або 12, 8 ТВт-год. Із сумарної кількості 60% забезпечила енергія сонця, 30% – вітру, приблизно 8% біомаса та біогаз і 2% малі ГЕС [1].

Варто зазначити, що виробники з ВДЕ продовжують і надалі виборювати право на знаходження та безперешкодне функціонування